

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства
імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Правове регулювання соціального забезпечення»

(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Форма здобуття освіти заочна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма)
ОПП «Соціальна робота»

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Курс III

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
судової медицини, медичного
правознавства імені заслуженого
професора. М.С.Бокаріуса

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем хірургічного
профіля
(назва)

Протокол від
“30” червня 2022 року № 11

Протокол від
“30” червня 2022 року № 11

Завідувач кафедри

_____ О.В. Дунаєв
(підпис) (ініціали, прізвище)

Голова

_____ (підпис)

В.О. Сипливиий
(ініціали, прізвище)

“30” червня 2022 року

“30” червня 2022 року

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. *Кривенко Олександр Іванович* - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, доцент, кандидат юридичних наук

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. *Хижняк Володимир Володимирович* - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, доцент, кандидат медичних наук

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

3. *Капустник Володимир Валерійович* - доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса, доктор юридичних наук

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІБ викладача	Кривенко Олександр Іванович
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: правознавство, медичне право України</i> <i>Профайл викладача:</i> http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=505
Контактний тел.	+38 (096) 220-80-80
E-mail:	oi.kryvenko@kntu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення <u>он-лайн</u> <u>консультації</u>	<i>кожен понеділок з 15:00 до 17:00 год.</i> <i>м. Харків, вул. Трінклера 6, кафедра судової медицини, медичного</i> <i>правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса (3-й поверх)</i> <i>за попередньою домовленістю,</i> https://meet.google.com/dcq-wpog-qaq
Локація	<i>вул. Трінклера 6</i> https://goo.gl/maps/v6bFs5yZonFD77zcA

ПІБ викладача	Хижняк Володимир Володимирович
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: судова медицина, правознавство,</i> <i>медичне право України</i> <i>Профайл викладача:</i> http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=877
Контактний тел.	+38(098) 647-76-62
E-mail:	vv.khyzhniak@kntu.edu.ua
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> місце проведення: <u>он-лайн</u> <u>консультації</u>	<i>кожний четвер з 15.00 до 17.00 год.</i> <i>м. Харків, вул. Трінклера 6, кафедра судової медицини, медичного</i> <i>правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса (3-й поверх)</i> <i>за попередньою домовленістю,</i> http://31.128.79.157:8083/mod/bigbluebuttonbn/view.php?id=37924
Локація	<i>вул. Трінклера 6</i> https://goo.gl/maps/v6bFs5yZonFD77zcA

ПІБ викладача	Капустник Володимир Валерійович
Інформація про викладача	<i>Професійні інтереси: правознавство, медичне право України</i> <i>Профайл викладача:</i> http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=505
Контактний	+38 (050) 533-33-30

тел.	
E-mail:	<i>vv.kapustnyk@kntmu.edu.ua</i>
Інформація про консультації: <u>очні</u> <u>консультації</u> розклад: місце проведення <u>он-лайн</u> <u>консультації</u>	<i>кожен понеділок з 15:00 до 17:00 год. м. Харків, вул. Трінклера 6, кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С.Бокаріуса (3-й поверх) за попередньою домовленістю, https://meet.google.com/dcq-wpog-qaq</i>
Локація	<i>вул. Трінклера 6 https://goo.gl/maps/v6bFs5yZonFD77zcA</i>

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Правове регулювання соціального забезпечення» складено відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Соціальна робота» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) для фахівців першого (бакалаврського) рівня галузі знань – 23 «Соціальна робота» спеціальності – 231 «Соціальна робота».

Опис освітнього компоненту (анотація). Освітній компонент «Правове регулювання соціального забезпечення» спрямований сформувати правовий світогляд майбутніх фахівців зі спеціальності «Соціальна робота» та створити систему правових уявлень, переконань та навиків правомірної поведінки соціальних працівників. Освітній компонент містить як загальні положення права України, так і положення медичного законодавства України, що є необхідною складовою формування фахового соціального працівника. Освітній компонент має на меті не лише надати необхідні знання, а й навчити правильно використовувати правові норми при виконанні відповідних ролей у суспільстві – як у професійній діяльності, так і в особистому житті, збагатити теоретичні уявлення про поняття і категорії, які використовує правова наука. Адже сьогодні однією з найважливіших проблем у правовій галузі є низький рівень правової культури, що призводить до негативних наслідків у суспільстві. Саме тому вивчення зазначеного освітнього компоненту набуває особливого значення, сприяє опануванню загально-цивілізаційних цінностей, формуванню необхідного рівня правової та політичної культури, виробленню навиків електоральної поведінки, оволодінню механізмами свідомої реалізації себе у правовому та політичному житті та ознайомлення з основами юридичних взаємин «соціальний працівник – лікар», «соціальний працівник - людина», «соціальний працівник - держава». Формування правосвідомої особистості у лавах соціальних працівників, у підсумку, дозволить забезпечити права людини як в загально-правовій системі, так і в системі охорони здоров'я України відповідно до затверджених міжнародних норм і стандартів.

Предметом є оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок, що необхідні у провадженні практичної діяльності у соціальній роботі, а також у повсякденному житті на фоні високого рівня правосвідомості та правової культури громадян, а також недопущення правового нігілізму.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітній компонент «Правове регулювання соціального забезпечення» є необхідною складовою у компетентному підході формування особистості соціального працівника, який зобов'язаний розуміти спектральність системи права України, знати національну нормативно-правову базу, основи права, а в разі потреби має коректно застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Вивчення освітнього компоненту пов'язане зі знаннями соціально-гуманітарних і природничо-наукових дисциплін (історії України та української культури; безпеки життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки; етики;

релігієзнавства; соціології та медичної психології, соціальної медицини).

Пререквізити. Вивчення освітнього компоненту передбачає попереднє засвоєння кредитів з контролю та моніторингу діяльності у закладах вищої освіти, якість освітнього процесу.

Постреквізити. Основні положення освітнього компоненту мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE:

<http://31.128.79.157:8083/user/files.php>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Мета вивчення освітнього компоненту «Правове регулювання соціального забезпечення» полягає у формуванні певних компетентностей в галузі соціальної роботи, системи знань про нормативно-правове забезпечення діяльності установ соціальної роботи та соціальних працівників в Україні та світі, основ знань про право соціального забезпечення, як профільну галузь права для правового регулювання соціального обслуговування, основні норми трудового права України, підвищення правосвідомості соціальних працівників шляхом отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань і практичних юридичних навиків для збереження балансу взаємин між суб'єктами правовідносин і дотримання прав людини, у тому числі у галузі охорони здоров'я

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Правове регулювання соціального забезпечення» є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, українського соціуму, соціального захисту, розгляд основних понять юриспруденції, таких як законність і правопорядок, соціальний статус, правопорушення і юридична відповідальність, правова дисципліна і правова культура.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент.

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти наступних **компетентностей**:

– *інтегральні*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

– *загальні*: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

– *спеціальні (фахові, предметні)*: знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного,

соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного); здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення, здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, здатність здійснювати моніторинг та оцінку результатів актуальності та якості послуг, що надаються фахівцем у сфері соціальної роботи.

Матриця компетентностей:

- загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні (фахові) компетентності:

ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК 19. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку результатів актуальності та якості послуг, що надаються фахівцем у сфері соціальної роботи.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами освіти наступних програмних результатів навчання.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент:

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

1.3.3. Результати вивчення освітнього компоненту.

Основні – знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.

Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків. Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків. Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.

Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

Знати: понятійно-категоріальний апарат у галузях права, джерела галузей права України, тенденції нормотворення й державної політики у сфері охорони здоров'я, механізми здійснення прав та обов'язків суб'єктів медичних правовідносин, правові умови провадження окремих видів медичної практики та їх правове регулювання, державно-правові гарантії та механізми захисту прав людини у сфері охорони здоров'я, дефекти надання медичної допомоги, їх правову кваліфікацію, види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері охорони здоров'я, юридичну практику в галузі медичного права.

Вміти: реалізовувати свої права та обов'язки, захищати свої права та законні інтереси з посиланням на законодавство України, здійснювати пошук потрібних правових норм, усно та письмово, логічно правильно обґрунтовувати правові явища і процеси, самостійно працювати з текстами основних нормативних законодавчих актів. працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері охорони здоров'я, готувати необхідні правові документи, усвідомлювати наслідки професійної діяльності медичних працівників, аналізувати правову природу медичної допомоги.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компоненту
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань: <u>23 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	нормативний
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: <u>231 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
		3-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійної роботи – 160	Освітній ступінь: <u>перший (бакалаврський)</u> ОПП: <u>«Соціальна робота»</u>	Семестр
		5-й
		Лекції
		6 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні - немає
		Самостійна робота
		160 год.
		Індивідуальні завдання - немає
		Вид підсумковою контролю: диференційований залік

2.1. Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Соціальна робота як гарант дотримання прав людини. Історичні передумови соціально-правового захисту певних категорій населення. Сучасні моделі та механізми соціального захисту прав та інтересів населення.	2	лекція, презентація, відеороліки, відеофільми
2	Адміністративне право України як галузь права і наука. Предмет, метод, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство.	2	лекція, презентація, відеороліки, відеофільми
3	Трудовий договір. Правове регулювання робочого часу та відпочинку. Оплата праці за трудовим законодавством. Охорона праці. Поняття, метод, принципи і система сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин	2	лекція, презентація, відеороліки, відеофільми
	Всього годин	6	

2.2.2. Семінарські заняття - немає

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Соціальна робота як гарант дотримання прав людини. Історичні передумови соціально-правового захисту певних категорій населення	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
2	Сучасні моделі та механізми соціального захисту прав та інтересів населення	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
3	Основні законодавчі акти, що захищають права та інтереси усіх верств населення України	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
4	Законодавче забезпечення права на отримання послуг від соціальних служб	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
5	Законодавче та нормативне забезпечення права на охорону здоров'я та одержання соціальної допомоги громадянами	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні

	України		моделювання процесів і ситуацій	завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
6	Адміністративне право України як галузь права і наука	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
7	Предмет, метод, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
8	Трудовий договір. Правове регулювання робочого часу та відпочинку. Оплата праці за трудовим законодавством. Охорона праці	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
9	Поняття, метод, принципи і система сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; доповідь; виступ на задану тему
10	Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення.	1	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, рольова імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати;

			доповідь; виступ на задану тему
	Всього годин	14	

2.2.4. Лабораторні заняття - немає

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Основи загальної теорії держави та права	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
2	Конституційне право – провідна галузь права України. Основи конституційного процесуального права	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
3	Формування і розвиток державно-правової думки в Україні. Місце і роль держави в політичній системі суспільства. Народовладдя: поняття і форми прояву	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
4	Правова свідомість і правова культура. Реалізація та тлумачення норм права. Правова і правомірна поведінка. Правові стимули та обмеження	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
5	Правоохоронні та правозахисні органи в Україні	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
6	Держава, право та громадянин. Основи правового статусу людини та громадянина в Україні	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
7	Соціальна робота як гарант дотримання прав людини. Історичні передумови соціально-правового захисту певних категорій населення	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
8	Сучасні моделі та механізми соціального захисту прав та інтересів населення	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки,	тестовий контроль; реферати; самоконтроль

			відеофільми	
9	Стандарти ООН у сфері соціально-правового захисту	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
10	Конвенції МОП і законодавство України у сфері соціального захисту різних категорій населення	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
11	Європейські міжнародні стандарти в галузі соціального захисту	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
12	Основні законодавчі акти, що захищають права та інтереси усіх верств населення України	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
13	Законодавче забезпечення права на отримання послуг від соціальних служб	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
14	Законодавче та нормативне забезпечення права на охорону здоров'я та одержання соціальної допомоги громадянами України	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
15	Законодавча база України щодо забезпечення права людини на освіту	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
16	Законодавче забезпечення житлових та майнових прав	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
17	Захист сім'ї, прав дітей та молоді нормами Сімейного Кодексу	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
18	Соціально-правовий захист дітей як загальносвітова суспільна проблема	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль

19	Соціальний захист жінок	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
20	Соціальний захист прав молоді нормами законодавства про працю	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
21	Соціально-правовий захист законних інтересів дітей-сиріт та дітей, що залишилися без піклування батьків	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
22	Соціально-правовий захист інвалідів та дітей-інвалідів	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
23	Соціальний захист людей похилого віку та самотніх	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
24	Соціальний захист і державна допомога населенню, що постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
25	Державний соціально-правовий захист ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД дітей та дорослих	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
26	Соціальний захист допризовної та призовної молоді та військовослужбовців	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
27	Адміністративне право України як галузь права і наука	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
28	Інститут державної служби в Україні	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
29	Предмет, метод, принципи і система цивільного права.	4	Робота з текстом, конспектування,	тестовий контроль;

	Цивільне законодавство		презентація, відеороліки, відеофільми	реферати; самоконтроль
30	Право власності: загальні положення. Спадкове право. Спадкування за законом і за заповітом	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
31	Загальні положення про зобов'язання. Загальні положення про договори	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
32	Предмет, метод, система та джерела трудового права. Принципи та суб'єкти трудового права	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
33	Трудовий договір. Правове регулювання робочого часу та відпочинку. Оплата праці за трудовим законодавством. Охорона праці	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
34	Поняття, метод, принципи і система сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
35	Медичне право України в системах права і законодавства.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
36	Юридична регламентація системи охорони здоров'я в Україні.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
37	Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Договір про надання медичних послуг.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
38	Система прав людини у сфері охорони здоров'я. Особисті немайнові права людини у сфері охорони здоров'я.	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
39	Правовий статус суб'єктів медичних правовідносин.	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки,	тестовий контроль; реферати; самоконтроль

			відеофільми	
40	Дефекти надання медичної допомоги.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
41	Юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
42	Правове регулювання надання медичної допомоги в Україні.	2	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
43	Правове регулювання надання медичної допомоги уразливим верствам населення.	4	Робота з текстом, конспектування, презентація, відеороліки, відеофільми	тестовий контроль; реферати; самоконтроль
	Всього годин	160		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ» від 21.08.2021 за № 181.

Поточний контроль проводиться на кожному аудиторному занятті (крім лекцій). За результатами засвоєння кожної теми заняття виставляється оцінка з використанням 4-бальної системи. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Формою оцінки освітнього компоненту є диференційований залік, який базується на результатах поточної навчальної діяльності та диференційованого заліку.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті з кожної навчальної теми у формі усного опитування, тестування, бесіди здобувачів із задалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань. Під час оцінювання кожної теми здобувачу виставляється оцінка за традиційною 4-бальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно». Після останнього заняття визначають середню арифметичну від суми усіх оцінок та перераховують у бали за допомогою таблиці 1 коефіцієнтів відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу (Наказ ХНМУ від 21.08.2021 № 181). При цьому максимальна кількість балів, що присвоюється

за поточну навчальну діяльність, може скласти 120 балів, мінімальна кількість – 70 балів.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються диф. заліком). Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів...» (таблиця 1). Наказ ХНМУ від 21.08.2021 р. №181.

Таблиця 1

**Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль
у багатобальну шкалу**

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, оцінюється впродовж диференційного заліку.

Диференційований залік проводиться на останньому занятті, до якого допускають тих здобувачів, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну (70 балів). На диференційований залік винесені найбільш важливі питання навчального матеріалу, в тому числі теми, які здобувачі вивчали самостійно під час позааудиторної роботи. Максимальна кількість балів диференційованого заліку може становити 80 балів, мінімальна – 50 балів. Під час його проведення здобувач отримує білет, що містить 5 питань, з яких 3 питання відповідають теоретичній частині дисципліни, а 2 питання належать до контролю практичних навичок та вмінь. Під час відповіді на питання теоретичної частини білету, здобувач повинен обґрунтовано відповісти на питання та висвітлити рівень своїх знань, отриманих впродовж вивчення дисципліни. Під час відповіді на питання практичної частини здобувач повинен правильно описати явище або ситуацію, проаналізувати їх, визначити шляхи вирішення проблеми та надати найбільш правильну відповідь. Інше питання практичної частини належить до вирішення ситуаційного завдання. Здобувач повинен вірно відповісти на питання ситуаційного завдання згідно з отриманими під час навчання практичними навичками та вміннями. Критерії оцінювання теоретичних знань і практичних навичок, проводиться згідно з таблицею (відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності (Наказ ХНМУ 21.08.2021 р. за № 181).

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають практичну и теоретичну частину дисципліни	За кожену відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає : «5»- 16 балів «4»- 13 балів «3»- 10 балів
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінювання результатів вивчення освітнього компоненту проводиться після складання диференційованого заліку. Оцінка з освітнього компоненту визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність та диференційованого заліку і становить min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200-бальною шкалою, 4-бальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці.

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною

шкалою		(національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише тим здобувачам, яким зараховані усі підсумкові заняття та диференційований залік. Здобувачам, що не виконали вимоги навчальної програми виставляється оцінка Fx, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється здобувачам, які не допущені до складання диференційованого заліку.

3.2. Питання до диференційованого заліку

1. Поняття, суть, функції і соціальне призначення держави.
2. Поняття, ознаки і функції права. Поняття і структура норми права.
3. Україна - соціальна держава: шляхи наближення до європейських стандартів соціально-правового захисту.
4. Гарантії соціальної держави щодо забезпечення прав і інтересів людини у нових соціальних умовах.
5. Історичне становлення соціально-правової підтримки людини, дитини, певних груп населення.
6. Конституційні засади соціальної роботи.
7. Поняття соціального захисту населення.
8. Співвідношення понять «соціальний захист» та «соціальна робота».
9. Моделі соціального захисту населення.
10. Соціальний захист в Україні.
11. Особливості соціального захисту різних категорій населення за рубежом.
12. Міжнародні акти: універсальне значення для всіх держав у справі захисту прав людини.
13. Загальна декларація як фундамент для визначення, реалізації і захисту прав людини.
14. Міжнародні пакти як договори, у яких сформульовані соціальні стандарти щодо забезпечення і захисту прав людини та основних свобод.
15. Роль Міжнародної організації праці (МОП) у створенні соціальних норм.
16. Юридичний механізм Конвенцій та Рекомендацій МОП.
17. Загальна характеристика Конвенцій та Рекомендацій МОП із

соціальних питань.

18. Законодавство України і вимоги Конвенцій МОП.
19. Європейська соціальна хартія - основний документ в галузі захисту прав людини.
20. Механізм контролю захисту соціальних та економічних прав людини за Хартією.
21. Україна і європейські міжнародні стандарти соціальних та економічних прав людини.
22. Основний зміст статей Хартії та їх відповідність законодавству України.
23. Європейський кодекс соціального забезпечення: зміст соціальних стандартів.
24. Соціальні цінності та соціальні норми. Норми моралі і права.
25. Зміст категорії «права людини». Класифікація правових норм.
26. Зміст соціальних прав людини та їх державне забезпечення.
27. Характеристика основної форми права в Україні: ієрархія законів в системі законодавства України.
28. Стан законодавчої бази в Україні щодо забезпечення права на отримання послуг від соціальних служб.
29. Загальні правила надання послуг соціальними службами.
30. Види соціальних послуг, що надаються державними та недержавними закладами.
31. Законодавче забезпечення діяльності соціального працівника щодо здійснення соціально-правового захисту населення
32. Законодавство і нормативні акти України щодо права на одержання медичної допомоги.
33. Соціальний захист дітей та молоді та їх сімей і охорона здоров'я.
34. Особливості дії Закону України «Про освіту».
35. Права, обов'язки, пільги і гарантії учасників навчального процесу.
36. Право на спеціальну освіту дітей з особливими потребами
37. Основні соціальні права дітей та молоді на користування та володіння житлом за міжнародними документами та законодавством України.
38. Право на житло - конституційне право кожної дитини мати право на житло на рівні з батьками. Право неповнолітнього при приватизації житла. Правова норма при укладанні угод з органом опіки та піклування.
39. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей. Майнові правовідносини батьків і дітей.
40. Юридичне розуміння сім'ї.
41. Шлюбні відносини у соціально-правовому законодавстві.
42. Права членів сім'ї: дітей, батьків, неповнолітніх батьків.
43. Соціальні проблеми сімей. Соціальний захист молоді сім'ї.
44. Міжнародні механізми захисту прав та інтересів дітей.

45. Забезпечення дотримання прав дітей, які потребують особливої уваги.
46. Права дітей у законодавстві України.
47. Правові основи захисту прав жінок.
48. Правові норми охорони здоров'я материнства.
49. Основні пільги для жінок.
50. Законодавство щодо регулювання зайнятості жінок.
51. Соціально-правове вирішення проблем працевлаштування підлітків та молоді.
52. Зовнішні прояви порушення права на працю.
53. Нормативні документи, які регламентують соціальну роботу з безробітними.
54. Особливості діяльності соціального працівника щодо захисту прав та інтересів дітей-сиріт.
55. Особливості практичного консультування дітей-сиріт, дітей, що залишилися без батьківського піклування, піклувальників та опікунів
56. Статус людей з особливими потребами та міжнародні стандарти їх соціального захисту.
57. Нормативно-законодавче регулювання соціального захисту інвалідів.
58. Сучасний стан медичного забезпечення інвалідів Пенсійне забезпечення інвалідів Доступ інвалідів до освіти Працевлаштування інвалідів Доступ інвалідів до об'єктів соціальної інфраструктури
59. Міжнародні документи про правовий захист дітей-інвалідів. Законодавче визнання дітей інвалідами.
60. Забезпечення прав дітей-інвалідів на навчання, працю, матеріальне, соціально-побутове та медичне обслуговування.
61. Соціально-правова допомога сім'ям з хворими дітьми.
62. Правове забезпечення соціальної підтримки людей похилого віку та самотніх.
63. Пенсійне законодавство України.
64. Види пенсій: пенсія за віком, дострокова пенсія безробітним, пільгова пенсія, пенсія за особливі умови праці.
65. Підвищення пенсій. Одночасне призначення двох видів пенсії. Виплата пенсій. Порядок представлення та оформлення документів для призначення пенсії.
66. Соціальне обслуговування людей похилого віку та самотніх.
67. Визначення категорій дорослих та дітей, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи.
68. Підтвердження статусу особи, потерпілої від Чорнобильської катастрофи.
69. Компенсації і пільги, що передбачені дорослим, дітям - жертвам Чорнобильської катастрофи та їх батькам.
70. Особливості законодавчої бази щодо захисту прав ВІЛ/СНІД хворих та соціальних та медичних працівників

71. Основні та додаткові права і свободи ВІЛ/СНІД хворих. Додаткові (спеціальні) зобов'язання ВІЛ/СНІД хворих.

72. Обов'язки медичних та соціальних працівників щодо здійснення соціально-правового захисту ВІЛ/СНІД хворих.

73. Відповідальність медичних та соціальних працівників за порушення законодавства.

74. Державна допомога, оформлення документів для її призначення.

75. Особливості законодавчої бази щодо захисту прав допризовної та призовної молоді та військовослужбовців.

76. Підготовка до військової служби юнаків. Права і обов'язки юнаків, які проходять допризовну і призовну підготовку.

77. Відповідальність за порушення Закону. Умови застосування відстрочки від призову: за сімейними обставинами, за станом здоров'я, для продовження навчання, у зв'язку з депутатською діяльністю.

78. Альтернативна служба як державна служба поза збройними силами чи іншими військовими формуваннями, що запроваджується замість проходження військової служби.

79. Особи, які можуть проходити альтернативну службу.

80. Соціально-правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей.

81. Поняття адміністративного права, його предмет та метод. Система та джерела адміністративного права.

82. Поняття державного управління та його ознаки. Принципи державного управління.

83. Адміністративне право як наука.

84. Поняття державної служби та її проходження. Відповідальність державних службовців. Основні напрями реформування державної служби в Україні.

85. Поняття форм державного управління та їх види. Методи державного управління.

86. Поняття, предмет та метод цивільного права. Зв'язок цивільного права з іншими галузями права. Функції цивільного права.

87. Поняття та сутність принципів цивільного права.

88. Поняття та зміст правоздатності. Поняття та види дієздатності фізичних осіб.

89. Об'єкти цивільних прав, поняття і види.

90. Юридичні факти та їх класифікація. Акти цивільного стану.

91. Поняття, види та значення угод (правочинів). Умови недійсності угод. Умови дійсності угод: сторони, зміст, форми. Умови дійсності та наслідки недійсності угод.

92. Способи набуття права власності. Способи припинення права власності.

93. Державне регулювання охорони здоров'я і медичної діяльності як функція держави.

94. Предмет і метод медичного права. Функції і принципи медичного

права. Джерела медичного права.

95. Суб'єкти та об'єкти медичного права.
96. Виникнення права на життя людини.
97. Право на здоров'я.
98. Право людини на особисту недоторканність, свободу та гідність.
99. Рівні соціального регулювання медичної діяльності.
100. Роль і значення лікарської етики і деонтології. Етичний кодекс українського лікаря.
101. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.
102. Міжнародно-правові стандарти у сфері охорони здоров'я.
103. Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні.
104. Управління у сфері охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері охорони здоров'я.
105. Поняття медичної допомоги та її види за законодавством України. Медична допомога і медична послуга: співвідношення понять.
106. Права людини у сфері охорони здоров'я.
107. Поняття пацієнта та його правовий статус.
108. Інформована згода на медичне втручання.
109. Лікарська таємниця.
110. Медичні працівники як суб'єкти правовідносин охорони здоров'я, їх права та обов'язки.
111. Правове забезпечення охорони дитинства в Україні.
112. Правове регулювання трансплантації і донорства в Україні.
113. Правові питання забезпечення населення лікарськими засобами.
114. Правове регулювання проведення медико-біологічних експериментів в Україні.
115. Правове регулювання надання психіатричної допомоги.
116. Юридичні аспекти профілактики та лікування інфекційних хвороб, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу.
117. Правові проблеми абортів.
118. Лікарські помилки.
119. Нещасні випадки.
120. Проведення експертизи дефектів надання медичної допомоги.
121. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній; класифікація ятрогеній, місце ятрогенної патології в структурі несприятливих результатів медичних втручань.
122. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
123. Цивільно-правова відповідальність лікувально-профілактичних закладів.
124. Адміністративна відповідальність медичних працівників.
125. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників.
126. Матеріальна відповідальність медичних працівників.
127. Кримінальна відповідальність за вчинення професійних злочинів.

128. Медичне право України як правове утворення: поняття, завдання, предмет
129. Медичні правовідносини: поняття, види і склад. .
130. Загальна характеристика законодавчого забезпечення охорони здоров'я в Україні.
131. Права пацієнтів за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
132. Права медичних працівників за регіональними актами у сфері охорони здоров'я і прав людини.
133. Роль і значення рішень Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я, в системі законодавства про охорону здоров'я України, а також документів національних судових інстанцій.
134. Загальні положення про страхування у сфері охорони здоров'я: поняття, принципи страхування, суб'єкти, об'єкти та зміст страхових правовідносин.
135. Добровільне медичне страхування: стан законодавчого закріплення і практика застосування.
136. Поняття та ознаки медичної допомоги (якісна, кваліфікована, доступна, безоплатна).
137. Право на медичну допомогу за законодавством України.
138. Медична послуга як об'єкт медичних правовідносин.
139. Договірна відповідальність у сфері охорони здоров'я.
140. Права людини у сфері охорони здоров'я: поняття, класифікація, загальна характеристика.
141. Гарантії забезпечення прав людини у сфері охорони здоров'я.
142. Право людини на життя: поняття, зміст і загальна характеристика. Право на життя і медична практика: питання співвідношення.
143. Поняття та структура права людини на охорону здоров'я за законодавством України.
144. Право людини на медичну інформацію: загальна характеристика і правове забезпечення.
145. Право людини на медичну таємницю: загальна характеристика і правове забезпечення.
146. Право людини на згоду на медичне втручання.
147. Право на відмову від медичного втручання.
148. Порядок обробки персональних даних.
149. Поняття і види суб'єктів медичних правовідносин.
150. Пацієнт: дефініційний і класифікаційний підходи.
151. Загальна характеристика прав пацієнта.
152. Правове регулювання обов'язків пацієнта в Україні.
153. Морально-етичні засади взаємин «лікар-пацієнт».
154. Особливості правового статусу законних представників у сфері охорони здоров'я.
155. Медичний працівник та його правовий статус: понятійно-

категоріальний апарат і класифікація.

156. Законодавче забезпечення і класифікація прав медичних працівників.

157. Правове регулювання професійних обов'язків медичних працівників.

158. Правовий статус лікуючого лікаря за національним законодавством.

159. Правопорушення у сфері охорони здоров'я як підстава для юридичної відповідальності у медичному праві: поняття, ознаки, склад.

160. Поняття та види юридичної відповідальності суб'єктів медичних правовідносин.

161. Особливості юридичної відповідальності пацієнтів за законодавством України.

162. Експертна діяльність у сфері охорони здоров'я: національне і зарубіжне законодавство.

163. Поняття, види і значення медичних експертиз в Україні.

164. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види.

165. Медична помилка та нещасний випадок.

166. Ускладнення за результатами медичних втручань та їх правові наслідки.

167. Контроль якості медичної допомоги: поняття, види, суб'єкти.

168. Особливості діяльності клініко-експертних комісій.

3.3. Контрольні питання:

1. Поняття, суть, функції і соціальне призначення держави.
2. Поняття, ознаки і функції права. Поняття і структура норми права.
3. Джерела права. Система права.
4. Державне регулювання охорони здоров'я і медичної діяльності як функція держави.
5. Предмет і метод медичного права. Функції і принципи медичного права. Джерела медичного права.
6. Суб'єкти та об'єкти соціального забезпечення.
7. Виникнення права на життя людини.
8. Право на здоров'я.
9. Право людини на особисту недоторканність, свободу та гідність.
10. Рівні соціального регулювання медичної діяльності.
11. Роль і значення лікарської етики і деонтології. Етичний кодекс українського лікаря.
12. Право на життя і медична діяльність: питання співвідношення.
13. Міжнародно-правові стандарти у сфері соціальної роботи.
14. Особливості діяльності соціального працівника щодо захисту прав та інтересів дітей-сиріт.
15. Особливості практичного консультування дітей-сиріт, дітей, що залишилися без батьківського піклування, піклувальників та опікунів

16. Статус людей з особливими потребами та міжнародні стандарти їх соціального захисту.

17. Нормативно-законодавче регулювання соціального захисту інвалідів.

18. Сучасний стан медичного забезпечення інвалідів Пенсійне забезпечення інвалідів Доступ інвалідів до освіти Працевлаштування інвалідів Доступ інвалідів до об'єктів соціальної інфраструктури

19. Міжнародні документи про правовий захист дітей-інвалідів. Законодавче визнання дітей інвалідами.

20. Забезпечення прав дітей-інвалідів на навчання, працю, матеріальне, соціально-побутове та медичне обслуговування.

21. Соціально-правова допомога сім'ям з хворими дітьми.

22. Правове забезпечення соціальної підтримки людей похилого віку та самотніх.

23. Пенсійне законодавство України.

24. Види пенсій: пенсія за віком, дострокова пенсія безробітним, пільгова пенсія, пенсія за особливі умови праці.

25. Підвищення пенсій. Одночасне призначення двох видів пенсії. Виплата пенсій. Порядок представлення та оформлення документів для призначення пенсії.

26. Соціальне обслуговування людей похилого віку та самотніх.

27. Визначення категорій дорослих та дітей, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи.

28. Підтвердження статусу особи, потерпілої від Чорнобильської катастрофи.

29. Компенсації і пільги, що передбачені дорослим, дітям - жертвам Чорнобильської катастрофи та їх батькам.

30. Особливості законодавчої бази щодо захисту прав ВІЛ/СНІД хворих та соціальних та медичних працівників

31. Основні та додаткові права і свободи ВІЛ/СНІД хворих. Додаткові (спеціальні) зобов'язання ВІЛ/СНІД хворих.

32. Обов'язки медичних та соціальних працівників щодо здійснення соціально-правового захисту ВІЛ/СНІД хворих.

33. Відповідальність медичних та соціальних працівників за порушення законодавства.

34. Державна допомога, оформлення документів для її призначення.

35. Особливості законодавчої бази щодо захисту прав допризовної та призовної молоді та військовослужбовців.

36. Підготовка до військової служби юнаків. Права і обов'язки юнаків, які проходять допризовну і призовну підготовку.

37. Відповідальність за порушення Закону. Умови застосування відстрочки від призову: за сімейними обставинами, за станом здоров'я, для продовження навчання, у зв'язку з депутатською діяльністю.

38. Альтернативна служба як державна служба поза збройними силами чи іншими військовими формуваннями, що запроваджується замість

проходження військової служби.

39. Особи, які можуть проходити альтернативну службу.

40. Соціально-правовий захист військовослужбовців та членів їх

41. сімей.

42. Поняття адміністративного права, його предмет та метод.

Система та джерела адміністративного права.

43. Поняття та зміст правоздатності.

44. Поняття та види дієздатності фізичних осіб.

45. Об'єкти цивільних прав, поняття і види.

46. Юридичні факти та їх класифікація. Акти цивільного стану.

47. Поняття, види та значення угод (правочинів). Умови недійсності угод. Умови дійсності угод: сторони, зміст, форми.

48. Умови дійсності та наслідки недійсності угод.

49. Способи набуття права власності.

50. Способи припинення права власності.

51. Спадкування. Спадкове право. Суб'єкти спадкування.

52. Поняття, зміст, форма заповіту.

53. Спадкування за законом.

54. Спадкоємці. Умови усунення спадкоємців від спадщини.

55. Спадкоємці. Черговість набуття спадщини за законом.

56. Коло спадкоємців за заповітом і змістом заповіту. Обов'язкова

57. частка в спадщині.

58. Спадкування та зміна заповіту. Позбавлення спадщини.

59. Заповідальна відмова.

60. Час та місце відкриття спадщини. Прийняття спадщини.

61. Зміст договору купівлі-продажу та правові наслідки його

62. порушення. Право покупця на обмін товару належної якості.

63. Поняття, предмет, форма договору дарування.

64. Особисті та майнові права подружжя.

65. Договір довічного утримання: порівняльна характеристика за

66. старим та новим Цивільним кодексом.

67. Поняття та сторони трудового договору.

68. Відмінність трудового договору від суміжних цивільних

69. правових договорів, які пов'язані з працею.

70. Порядок виплати заробітної плати. Гарантії і компенсації.

71. Матеріальна відповідальність за трудовим правом. Підстави і умови матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності (обмежена, повна, підвищена).

72. Порядок визначення та відшкодування розміру шкоди.

73. Матеріальна відповідальність підприємств, установ, організацій за шкоду, заподіяну працівникам. Порядок притягнення до матеріальної відповідальності.

74. Сімейне право України як галузь національного права: поняття та предмет правового регулювання. Сімейний кодекс України.

75. Сім'я за сімейним законодавством.

76. Шлюб за сімейним законодавством. Права та обов'язки подружжя.

77. Особисті немайнові права і обов'язки батьків та дітей.

78. Особи, які мають право звернутися з позовом до суду про позбавлення батьківських прав. Правові наслідки позбавлення батьківських прав.

79. Обов'язок дитини, повнолітніх дочки та сина піклуватися про батьків.

80. Права батьків та дітей на майно.

81. Обов'язок батьків утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину.

82. Обставини, які враховуються судом при визначенні розміру аліментів. Визначення розміру аліментів у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини. Визначення розміру аліментів у твердій грошовій сумі.

83. Участь батьків у додаткових витратах на дитину. Контроль органу опіки та піклування за цільовим витрачанням аліментів. Відрахування аліментів на дитину за ініціативою платника.

84. Права та обов'язки іноземців та осіб без громадянства у сімейних відносинах. Реєстрація шлюбу між іноземцями в Україні. Реєстрація шлюбу громадян України у консульській установі або дипломатичному представництві України.

85. Визнання шлюбу, зареєстрованого за межами України. Розірвання шлюбу між громадянином України та іноземцем і шлюбу іноземців між собою в Україні. Визнання розірвання шлюбу, здійсненого з межами України. Визнання батьківства в Україні. Визнання батьківства, встановленого за межами України.

86. Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає з межами України. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України.

87. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні. Обмеження права іноземця на таємницю усиновлення дитини, яка є громадянином України. Усиновлення в Україні іноземцем дитини, яка є іноземцем або особою без громадянства. Нагляд за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями.

88. Встановлення опіки, піклування над дитиною, яка є громадянином України, але проживає за межами України, а також над дитиною, яка є іноземцем, але проживає в Україні. Визнання опіки, піклування, встановлених за межами України.

89. Реєстрація шлюбу, народження дитини, визнання батьківства, розірвання шлюбу громадян України, які проживають за межами України. Визнання документів, виданих органами іноземних держав на посвідчення актів цивільного стану. Застосування законів іноземних держав.

90. Конституційне регулювання права людини на охорону здоров'я в Україні.

91. Управління у сфері охорони здоров'я. Державний контроль і нагляд у сфері соціального забезпечення.
92. Поняття соціальної роботи та її види за законодавством України.
93. Медична допомога і медична послуга: співвідношення понять.
94. Поняття гарантованого мінімуму соціального забезпечення та її обсяг.
95. Права людини у сфері охорони здоров'я.
96. Поняття пацієнта та його правовий статус.
97. Інформована згода на медичне втручання.
98. Лікарська таємниця.
99. Соціальні працівники як суб'єкти правовідносин охорони здоров'я, їх права та обов'язки.
100. Правове забезпечення охорони дитинства в Україні.
101. Правове регулювання трансплантації і донорства в Україні.
102. Правові питання забезпечення населення лікарськими засобами.
103. Правове регулювання проведення медико-біологічних експериментів в Україні.
104. Правове регулювання надання психіатричної допомоги.
105. Юридичні аспекти профілактики та лікування інфекційних хвороб, ВІЛ/СНІДу, туберкульозу.
106. Правові проблеми абортів.
107. Евтаназія та її види.
108. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.
109. Лікарські помилки.
110. Нещасні випадки.
111. Проведення експертизи дефектів надання соціального забезпечення.
112. Ятрогенна патологія: визначення, актуальність і основні причини виникнення ятрогеній.
113. Поняття та ознаки посадової особи у сфері соціальної роботи.

3.4. Індивідуальні завдання – не передбачені

3.5. Правила оскарження оцінки

Апеляція здобувача вищої освіти щодо оцінки (кількості балів), повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після проведення підсумкового контролю та оголошення оцінки. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності здобувача. Додаткове опитування здобувача вищої освіти при розгляді апеляції не допускається. Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома здобувача не пізніше ніж 7 днів після подання апеляції.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вимоги освітнього компоненту.

- повага до колег,

- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Відвідування занять та поведінка. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається щоденно з 15:00 до 17:00 на кафедрі, згідно графіку на інформаційному стенді та передбачає усне опитування, вирішення тестових завдань об'ємом до 30 тестових завдань. Відпрацювання пропущених лекцій відбувається шляхом написання реферату від руки об'ємом до 20 сторінок на аркушах формату А4. Реферат повинен бути написаний з посиланням на джерела літератури та переданий викладачу особисто. Якщо виникають запитання, то можна звернутися до викладача особисто, он-лайн або за електронною поштою.

Під час лекції бажано вести конспект та зберігати достатній рівень тиші, можливо ставити запитання. До проведення практичних занять студенти повинні підготуватися за темою заняття, активно приймати участь у дискусії, ставити запитання, висловлювати свою точку зору. Під час обговорення необхідно зберігати повагу до колег, толерантність до їх досвіду, сприйнятливність та неупередженість, здатність до конструктивної критики, спиратися на власні емоції та думки.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Під час занять заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і

навіть у коридорах під час занять.

Використання електронних гаджетів. Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач- здобувач вищої освіти», «здобувач-здобувач вищої освіти», «здобувач-група здобувачів вищої освіти».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання освітнього компоненту (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Протягом вивчення освітнього компоненту здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- систематично відвідувати практичні заняття та лекції;
- вести конспекти практичних занять;
- приймати активну участь у роботі на заняттях;
- виконувати самостійну позааудиторну роботу.

Заохочення та стягнення. Додаткові бали впродовж курсу не передбачені.

Техніка безпеки. На першому занятті будуть роз'яснені основні принципи охорони праці на кафедрі шляхом проведення інструктажу. Очікується, що кожен повинен знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо. Після проведення інструктажу кожен здобувач вищої освіти повинен поставити підпис у журналі інструктажу кафедри з охорони праці.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М.С. Бокаріуса підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В.Галуцько, П.Діхтієвський, О.Кузьменко та ін.; за ред. В.Галуцька,

- О. Правоторової. – Видання четверте. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 656 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
  3. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. Освіти / [Ю.П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. – Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. – Харків: Право, 2021. – 196 с.
  4. Барабаш Г.О., Луценко Т.О. Право в державному управлінні: навчальний посібник / Г.О. Барабаш, Т.О. Луценко; за заг. ред. к.ю.н., доцента Г.О. Барабаша та Т.О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2016. – 74 с.
  5. Дякович М. М. Сімейне право України: навч. посіб. / М. М. Дякович. – Харків: ЕКУС, 2022. – 416 с.
  6. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.
  7. Іванов Ю. Ф. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України. Київ: Алерта, 2020. 788 с.
  8. Івановська А. М. Конституційний контроль в системі державного контролю: монографія / А. М. Івановська; Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, Навч.-наук. лаб. дослідж. Проблем публ. адміністрування та децентралізації влади; Хмельниц. ун-т упр. та права ім. Леоніда Юзькова. – Харків: Право, 2021. – 486 с.
  9. Ковалів, Мирослав Володимирович. Фінансове право України: навчальний посібник / [М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
  10. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Т.М. Слінько, І.І. Дахова, Л.І. Летнянчин та ін.] – Вид. 7-ме, перероб. та допов. – Харків: Право, 2022. – 372 с.
  11. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваїте, 2021. – 528 с.
  12. Конституційне право: підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер; ОБСЄ. - Київ: ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
  13. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник // за заг. ред, професора В. М. Трубникова, Харків – 2015 – 422с.
  14. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. – 428 с.
  15. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / підготовлено колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової. Одеса, ОДУВС, 2021. 452 с.
  16. Кримінальне право України. Частина 1 : конспект лекцій: навчально-методичний посібник для здобувачів денної та заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081

- «Право» / Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П. Чернівці, 2022. 182с.
17. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навч. посіб.- Львів: ЛьвДУВС, 2020.- 536 с.
  18. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с.
  19. Податкове право України: підручник / [О. О. Головашевич, А. М. Котенко, Є. М. Смичок та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. – Харків: Право, 2019. – 440 с.
  20. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. – Харків : Право, 2019. – 376 с.
  21. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б. І. Сташків. – Чернігів : ПАТ "ПВК "Десна", 2016.- 692 с.
  22. Правознавство // за заг. ред. д.ю.н. Крестовської Н. М., к.ю.н. Кулініч О. О., к.ю.н. Романадзе Л. Д., підручник. – Одеса: Атлант, 2015. – 554 с.
  23. Радченко О. В. Виконавча гілка влади в системі державного управління України [Навчальний посібник]. / О. В. Радченко, голова ред.кол.; автори-упорядники: М. М. Іжа, С. Є. Саханенко, Н. В. Піроженко, С. Г. Давтян, О. В. Радченко. – Х.: Пром-Арт; К: ВАДНДУ, 2015. – 264 с.
  24. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 512 с. / С. Б. Булеца // Право і Безпека.
  25. Складання процесуальних документів з цивільних, сімейних, житлових, земельних та трудових справ: науково-практичний посібник / за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ: Алерта, 2022. 352 с.
  26. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К.: НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
  27. Тертишник В. М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.
  28. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
  29. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.
  30. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. – 376 с.
  31. Трудові правовідносини в період воєнного стану в Україні. — К.: ВД «Професіонал», 2022. — 422 с.
  32. Тютюгін В. І. Кримінальне право України. Загальна частина: посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків: Право, 2021. – 238 с.

33. Унікальний посібник з кримінального права України: науково-практичне видання // за заг. ред В. М. Киричко, - Право, 2015. – 1080 с.
34. Фінансове право України: навч. посібник (у схемах, таблицях та коментарях) / К. А. Гурковська, О. Б. Мороз, Ю. С. Назар, Л. М. Сукмановська. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – 308 с.
35. Фінансове право: підручник / Міжнар. гуманітар. ун-т, 2-ге вид., перероб. та доп. (Іванський А. Й.) - Київ: Юрінком Інтер, рік 2022. - 484 с.
36. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. - 304 с.
37. Цивільне право (частина особлива). Курс лекцій: навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків: ЕКУС, 2022. – 640 с
38. Цивільне право. Альбом схем: навч. посіб.: у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. – Вид. 6-те, перероб. – Харків: Право, 2022. – 220 с.

Допоміжна:

39. Актуальні проблеми соціального права в Україні: збірник наукових праць / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука; відпов. ред. І. С. Сахарук – Харків: «Юрайт», 2017 – 282 с.
40. Боднарук М. І. Право людини на соціальний захист: сучасні підходи до розуміння/ Боднарук М. І., Орловський О. Я.// Юридичний науковий електронний журнал.- 2021.- № 8.- С. 136-139
41. Бонтлаб В. В. Проблеми теорії та практики нормативно-правового регулювання вирішення трудових спорів (конфліктів): монографія. Київ: Вид-во «ПВГОІ «Видавництво «Людмила». 2019. 420 с.
42. Бутинська Р. Я. Правовий статус учасників колективно-трудова правовідносин : монографія. Львів: Вид-во «Растр-7», 2020. 234 с.
43. Вакарюк Л. В. Правові режими в трудовому праві України: монографія. Чернівці : Технодрук, 2018. 415 с.
44. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право. Т. 11: Трудове право / редкол.: С. М. Прилипка (голова), М. І. Іншин (заст. голови), О. М. Ярошенко та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2018. 776 с.
45. Веннікова В. В. Особливості вирішення спорів у сфері соціального забезпечення: Дис...канд. юрид. наук за спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення». – Харків, 2020.- 202 с.
46. Гарасимів Т. Право соціального забезпечення як галузь національного права / Тарас Гарасимів // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Юридичні науки. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. — № 906 (20). — С. 23–29.
47. Гнатенко К. В. Принципи соціального забезпечення - основа галузі права соціального забезпечення// Прикарпатський юридичний вісник.- 2020.- Вип. 2 (31).- С. 52-55.
48. Гнатенко К. В. Щодо питання принципів соціального

забезпечення// Право і суспільство.- 2018.- № 6.- С. 44-49

49. Грищук А. Б. Державна служба в Україні: адміністративно-правовий вимір: монографія. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 231 с.

50. Дзюндзюк В.Б. Ефективність діяльності публічних організацій: монографія. Х.: ХарPI УАДУ «Магістр». 2016. 236 с.

51. Занфірова Т. А. Проблеми правового забезпечення свободи праці в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2018. 496 с.

52. Звільнення працівника у випадку порушення обмежень, спрямованих на запобігання корупційним і пов'язаним із корупцією правопорушенням: проблеми теорії та практики: монографія / за наук. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Моноліт, 2016. 188 с.

53. Кайда Н. Я. Концептуальні засади адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС: монографія. Київ: Центр учб. літ., 2020. 404 с.

54. Кандзюба С.П. Інформаційно-аналітична система «звернення громадян» як інструмент громадського контролю. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2017. N 2.

55. Карпушова О. В. Правове регулювання праці суддів в Україні та країнах Європейського Союзу: теорія, практика, проблеми: монографія. Київ: Центр учб. літ., 2020. 424 с

56. Кириченко А. О. Порівняльний аналіз понять «соціальний захист» і «соціальне забезпечення»/ А. О. Кириченко, А.-М. А. Стрембій// Грані права: XXI століття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 1 / за ред. Г. О. Ульянової. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – С. 487-489.

57. Клименко А. Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародноправовий і вітчизняний контекст: монографія/ А. Л. Клименко. – Харків: Юрайт, 2019. – 176 с.

58. Коротких А. Ю. Юридична відповідальність державних службовців за трудовим законодавством України: теорія, практика, проблеми: монографія. Київ. 2019. 360 с.

59. Костюченко О. Є. Реалізація соціального призначення трудового права в Україні: монографія. Харків: Право, 2018. 392 с.

60. Кузьменко В. В. Місце і роль судової практики та правового звичаю у системі джерел трудового права України: монографія. Київ: ФОП Кандиба Т.П. 2021. 380 с.

61. Кутоманов Д. Є. Методи забезпечення трудової дисципліни: теоретико-прикладні аспекти: монографія. Харків: Діса плюс, 2015. 448 с.

62. Лежнева Т. М. Санкції у трудовому праві України: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. 196 с.

63. Орловський О. Я. Сучасне право соціального забезпечення: концептуальні підходи до поняття та сутності/ О. Я. Орловський, М. І. Боднарук// Прикарпатський юридичний вісник.- 2021. – Вип. 3(38).- С. 49-53

64. Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах

євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн. II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 жовтня 2018 р.) / за ред. проф. М. І. Іншина, к.ю.н. І. С. Сахарук. – Київ : ФОП Маслаков, 2018. – 191 с.

65. Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення: тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р.) / за ред. д.ю.н., проф. М. І. Іншина, к.ю.н. І. С. Сахарук. – Київ, 2018. – 200 с.

66. Яковлев О. А. Значення принципів права соціального забезпечення у сфері соціального захисту населення // Право і суспільство.- 2020.- № 6.- С. 101-106

67. Ярошенко О. М., Іншин М. І., Луценко О. Є. Захист трудових прав працівників, обраних на виборні посади: актуальні проблеми правозастосування: монографія. Харків: Юрайт, 2022. 188 с.

68. Ярошенко О. М., Мельничук Н. О., Величко Л. Ю. Захист трудових прав працівників на час виконання державних або громадських обов'язків: актуальні проблеми правозастосування: монографія. Харків: Юрайт, 2022. 220 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws> (офіційний веб-портал Верховної Ради України, «Законодавство України»):

- *Акт проголошення незалежності України*
- *Декларація про державний суверенітет України*
- *Кодекс адміністративного судочинства України*
- *Кодекс України про адміністративні правопорушення*
- *Кодекс цивільного захисту*
- *Конституція України*
- *Кримінальний кодекс України*
- *Кримінально-виконавчий кодекс України*
- *Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України*
- *Про адвокатуру та адвокатську діяльність*
- *Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту*
- *Про вибори народних депутатів України*
- *Про вибори Президента України*
- *Про вищу освіту*
- *Про Вищу раду юстиції*
- *Про військовий обов'язок та військову службу*
- *Про громадські об'єднання*
- *Про громадянство України*
- *Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії*
- *Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям*
- *Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків*

- *Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування*
- *Про закордонних українців*
- *Про звернення громадян*
- *Про імміграцію*
- *Про Кабінет міністрів України*
- *Про комітети Верховної Ради України*
- *Про місцеві вибори*
- *Про національні меншини*
- *Про Національну поліцію*
- *Про нотаріат*
- *Про оперативно-розшукову діяльність*
- *Про політичні партії в Україні*
- *Про правовий режим воєнного стану*
- *Про правовий режим надзвичайного стану*
- *Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства*
- *Про правонаступництво України*
- *Про прокуратуру*
- *Про Раду національної безпеки і оборони України*
- *Про Рахункову палату*
- *Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні*
- *Про свободу совісті та релігійні організації*
- *Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей*
- *Про соціальні послуги*
- *Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю*
- *Про статус народного депутата України*
- *Про судоустрій і статус суддів*
- *Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав дитини*
- *Регламент Верховної Ради України*
- *Сімейний кодекс України*
- *Цивільний кодекс України*
- *Цивільний процесуальний кодекс України*

2. Режим доступу: <https://www.pravoua.com.ua/ua/> – журнал «Право України».

3. Режим доступу: <http://medicallaw.org.ua/zhurnal-medychne-pravo/zhurnal/> - журнал «Медичне право».

4. Режим доступу: <http://pravovakrayina.org.ua/> – проект Агентства США з міжнародного розвитку «Доступ до правосуддя та правової обізнаності в Україні «Правова країна».

5. Режим доступу: <https://healthrights.org.ua/> – інтернет-платформа для адвокатів, юристів, викладачів права, викладачів у галузі медицини, що була утворена з метою обміну матеріалами, досвідом та ресурсами у сфері «Медичного Права».

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

- Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ - http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc
- Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті - http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf
- Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану - http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx
- Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ - http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf
- Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті - http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx